

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE
ul. Stari šor 47, 22000 Sremska Mitrovica

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Tel:022/610-511

Tel/Faks:022/636-509

Žiro račun: 840-209667-75

OKTOBAR MESEC BORBE PROTIV RAKA DOJKE

Rak dojke je najčešće maligno oboljenje kod žena i najčešći uzrok prevremenog umiranja žena u Sremu i Srbiji. Većina obolelih žena se javi lekaru kada je bolest već uznapredovala, tj kada su šanse za izlečenje manje.

Od raka dojke u Sremu je prošle, 2010 godine obolelo **239** žena. Smatra se da je realan broj obolelih žena veći zbog problema u prijavljivanju malignih bolesti.

Rak (karcinom) dojke nije jedno, već čitav niz oboljenja koje se javlja kada ćelije dojke postanu zloćudne (maligne, kancerozne) i počnu da rastu bez normalnih kontrolnih mehanizama i osvajaju normalno tkivo dojke. Čelije raka dojke mogu da se šire u druge organe i na taj način se razvijaju metastaze opasne po život. Rak dojke najčešće metastazira u limfne čvorove, jetru, pluća, mozak, kosti...

Uzroci nastanka nisu u potpunosti poznati. Ipak, postoje određeni faktori rizika koje se može uticati i drugi koji se ne mogu kontrolisati.

Faktori na koje se može uticati:

- Kasno ređanje prvog deteta-nakon 30. godine života
- Namerni prekid trudnoće pre prvog rođenog deteta
- Nedojenje
- Uzimanje kontraceptivnih pilula 5 i više godina
- Gojaznost nakon klimaksa
- Suzbijanje simptoma klimaksa hormonskim preparatima
- Izlaganje većim količinama zračenja

Faktori na koje se ne može uticati

- Starenje
- Slučajevi raka dojke u porodici
- Nasleđeni mutirani (izmenjeni) gen za karcinom dojke (BRCA1 ili BRCA2)
- Prva menstruacija pre 12. godine života
- Menopauza nakon 55. godine života
- Izmenjene ćelije dojke viđene citološkim pregledom uzorka tkiva ili sekreta iz dojke

Postoje i drugi, još neprepoznati faktori rizika. Prisustvo više faktora rizika ne znači da ćete dobiti karcinom dojke; to znači da su šanse da obolite **nešto veće** nego kod žena sa manjim brojem faktora rizika. Rano otkrivanje i tretman pružaju najbolje šanse za izlečenje raka dojke. Kada je rak ograničen na dojkju, stopa 5-godišnjeg preživljavanja je preko 95%.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE
ul. Stari šor 47, 22000 Sremska Mitrovica

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Tel:022/610-511 Tel/Faks:022/636-509

Žiro račun: 840-209667-75

Šta svaka žena može da preduzme:

1. Mesečni samopregled dojki počev od 20. godine života.(vidi prezentaciju u prilogu)
2. Klinički pregledi dojki od strane lekara najmanje svake 2 godine počev od 20. godine života, a svake godine preko 40. godine života.
3. Skrining-mamografija (snimanje dojke na posebnoj vrsti rendgen-aparata, mamografu) na 2 godine kod žena starijih od 50 godina, kao i visoko-rizičnih žena starih 40-50 godina. Žene mlađe od 40 godina sa slučajevima raka dojke u porodici ili sa drugim faktorima rizika, potrebu i učestalost mamografskih pregleda treba da dogovore sa svojim lekarom.

Ako pri samopregledu dojke primetite bilo koju od sledećih promena u dojci:

- Otvrđlinu, čvorić ili zadebljanje
- Oticanje, vruće tačke, crvenilo ili tamniju kožu
- Promenu veličine ili oblika
- Stvaranje jamica ili nabiranje kože dojke
- Svrab, ljuštenje pokožice ili osip na bradavici
- Uvlačenje bradavice ili drugih delova dojke
- Sekret iz bradavice koji se iznenadno javi
- Javljanje novog bola koji se ne povlači

Obavezno se javite svom lekaru!